

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... 1204
วันที่ 17 ก.พ. 2549 เวลา 10.31

ที่ นร 1113/73A

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 กรุงเทพมหานคร 10110

17 กุมภาพันธ์ 2549

21 ก.พ. 2549

เรื่อง การบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำภาคตะวันออก

จัดเข้าวาระ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย การบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำภาคตะวันออก 1/30

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ) ประธานกรรมการบริหารโครงการ
ลุ่มน้ำภาคตะวันออก ได้ให้ความเห็นชอบให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องการบริหาร
จัดการน้ำลุ่มน้ำภาคตะวันออกเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อรายงานผลการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ
ภาคตะวันออกตามมติคณะรัฐมนตรี รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสันติ บางอ้อ)

รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก

สำนักวางแผนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โทร 02-280-4085 ต่อ 2507

โทรสาร 02-280-0892

ส.บ. 10/18
ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 21 ก.พ. 2549 ลงมติว่า
รับทราบ

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร. 02-280-4085 ต่อ 2507

ที่ นร 1113/ 509

วันที่ 31 มกราคม 2549

เรื่อง การบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำภาคตะวันออก

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ)
ประธานกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก

ตามที่นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออกขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำภาคตะวันออก โดยให้รายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี ทุก 3 เดือน และคณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2548 ณ ทำเนียบรัฐบาล นั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการฯ ขอเรียนความคืบหน้าการแก้ไขวิกฤตน้ำภาคตะวันออกปี 2548 และแนวทางการบริหารจัดการในระยะยาว ดังนี้

1. ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการแก้ไขวิกฤตขาดแคลนน้ำภาคตะวันออกในปี 2548 จำนวน 28 โครงการ โดยใช้วงเงินลงทุนจำนวน 7,620.50 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยโครงการเพิ่มน้ำต้นทุนและกระจายน้ำ 19 โครงการ วงเงิน 7,484.80 ล้านบาท และโครงการศึกษาเพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำ การสำรวจออกแบบ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับการบริหารจัดการลุ่มน้ำในระยะยาว 9 โครงการ วงเงิน 135.70 ล้านบาทนั้น ผลการดำเนินงานมีโครงการที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 11 โครงการ วงเงิน 932.85 ล้านบาท เป็นโครงการเพิ่มน้ำต้นทุน ผันน้ำ และกระจายน้ำในช่วงวิกฤต จำนวน 8 โครงการ สามารถเพิ่มน้ำต้นทุนในช่วงวิกฤต ได้ 51.4 ล้าน ลบ.ม. หรือเป็นต้นทุนการจัดหาน้ำเพิ่มเติมเฉลี่ยประมาณ 18.15 บาท/ลบ.ม. จาก 3 โครงการ คือ (1) การขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม จำนวน 415 บ่อ ปริมาณน้ำ 206,198 ลบ.ม./วัน ดำเนินการโดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2) การวางท่อผันน้ำคลองทับมา-คลองน้ำหนู-นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ผันน้ำได้ 100,000 ลบ.ม./วัน ดำเนินการโดยจังหวัดระยอง และ (3) การวางท่อผันน้ำแม่น้ำระยองเชื่อมต่อบริเวณท่อออกกระจาย-มาบตาพุดที่มาบข่า เทศบาลมาบตาพุด ผันน้ำได้ 120,000 ลบ.ม./วัน ดำเนินการโดย บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด(มหาชน) (Eastern Water Resources Development and Management PLC.)

2. สำหรับโครงการที่ดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จ มี 17 โครงการ วงเงิน 6,687.65 ล้านบาท ซึ่งเกิดจากความล่าช้าในการดำเนินงานและการคัดค้านของราษฎรในพื้นที่ ที่สำคัญคือ

(1) โครงการยกระดับน้ำแม่น้ำระยองเพื่อผันน้ำไปนิคมมาบตาพุด หน่วยทหารพัฒนา ได้ทำการขุดลอกแม่น้ำระยอง ยาว 35 กิโลเมตรเสร็จแล้ว ขณะนี้กรมชลประทานอยู่ระหว่างการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ 3 แห่ง ซึ่งเป็นฝายยาว 1 แห่ง และประตูระบายน้ำ 2 แห่ง การดำเนินงานมีความล่าช้า เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ได้คัดค้านการก่อสร้างประตูระบายน้ำบริเวณปากแม่น้ำระยอง ซึ่งกรมชลประทานและผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง กำลังเร่งเจรจาทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ หากไม่

ยินยอมอาจต้องพิจารณาขอยกเลิกการก่อสร้างประตูปรับน้ำที่ปากแม่น้ำระยอง ส่วนที่เหลืออีก 2 แห่ง ไม่มีปัญหาในการก่อสร้างและจะดำเนินการต่อไปเพื่อยกระดับและเพิ่มปริมาณน้ำในแม่น้ำระยอง

(2) โครงการวางท่อเชื่อมอ่างเก็บน้ำประแสร์-อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ เกิดความล่าช้า ในการดำเนินงานประมาณ 3-4 เดือน โดยได้ลงนามสัญญาจ้างผู้รับเหมาและเริ่มวางท่อ เมื่อ 16 มกราคม 2549 แต่ยังติดปัญหาเรื่องที่ดินการวางท่อในเขตตำบลชุมแสง ระยะทาง 7 กิโลเมตร ขณะนี้อยู่ระหว่างเจรจาท้าความเข้าใจกับ อบต. ชุมแสง และราษฎรผู้คัดค้าน สำหรับการก่อสร้างระบบส่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ กรมชลประทานได้ปรับแผนงานให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นจากเดิมอีก 1 ปี

3. ส่วนบ่อน้ำบาดาลจำนวน 415 บ่อ ที่ขุดเจาะแล้วเสร็จและมีการสูบน้ำมาใช้ในช่วงวิกฤต แล้วนั้น อาจมีปัญหาในเรื่องปริมาณน้ำที่ได้รับจริง และมีบ่อน้ำบาดาลที่ใช้การไม่ได้อยู่ด้วย จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบประสิทธิภาพของบ่อน้ำบาดาลเพื่อช่วยสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพของน้ำต้นทุน

4. กรณีเพิ่มอัตราค่าน้ำจากอ่างเก็บน้ำต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้มีการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำในระยะยาวนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ส่งเรื่องขอแก้ไขพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง ปี 2485 ที่กำหนดอัตราค่าชลประทานสำหรับการใช้เพื่อกิจการโรงงาน การประปาหรือกิจการอื่น ให้เรียกเก็บได้ไม่เกิน 50 สตางค์/ลบ.ม. เป็นอัตราลอยตัวตามภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งได้เสนอเรื่องนี้ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2548

5. คณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ได้มีมติมอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ รับไปดำเนินการต่อไป ดังนี้

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดดำเนินการโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการกักเก็บน้ำของอ่างเก็บน้ำเดิมที่มีอยู่และของลำน้ำธรรมชาติ ให้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ส่วนในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินโครงการ/งานใดได้ ขอให้ประเมินผลกระทบต่อปริมาณน้ำต้นทุน นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป

(2) สำหรับโครงการยกระดับน้ำแม่น้ำระยองเพื่อผันน้ำไปนิคมมาบตาพุด ให้กรมชลประทาน ตรวจสอบปริมาณน้ำต้นทุนที่ได้รับเพิ่ม ในกรณีที่โครงการแล้วเสร็จสมบูรณ์ทั้งโครงการและในกรณีที่สามารถก่อสร้างอาคารบังคับน้ำได้เพียง 2 แห่ง

(3) กรมชลประทาน สำนักงบประมาณ ร่วมกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ตรวจสอบสัญญาที่ทำไว้กับ บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) เนื่องจากเป็นสัญญาที่ทำขึ้นสำหรับดำเนินการเร่งด่วนในช่วงวิกฤต แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป ความเร่งด่วนลดลง จะมีผลต่อวงเงินลงทุนตามสัญญาอย่างไร

(4) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินการจัดทำรายละเอียดข้อมูลและแผนที่ของบ่อน้ำบาดาลที่ทำการขุดเจาะไว้แล้วทั้ง 415 บ่อ ว่าใช้งานจริงได้กี่บ่อ เพื่อวัตถุประสงค์การอุปโภคบริโภคหรือการอุตสาหกรรม และประมาณการน้ำที่จะได้ รวมทั้งแนวทางการโอนบ่อน้ำบาดาลให้แก่หน่วยงานต่างๆ และภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป

6. สำหรับสถานการณ์น้ำภาคตะวันออกปี 2549 นั้น ปรากฏว่าปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ 11 อ่าง ในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี ณ วันที่ 11 มกราคม 2549 มีปริมาณรวมกันเท่ากับ 245 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมดเปรียบเทียบกับร้อยละ 25 ของปี 2548 โดยเป็นปริมาณน้ำที่ใช้การได้ 214 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 87 ของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมแล้ว จะไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ และในปลายปี 2549 จะยังมีปริมาณน้ำต้นทุนเหลือในอ่างเก็บน้ำต่างๆ รวมกันเป็นปริมาณอย่างน้อย 247 ล้าน ลบ.ม. โดยพิจารณาจากน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากน้ำฝนที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำต่างๆ ในระหว่างปี รวมกับน้ำต้นทุนที่ได้เพิ่มเติมตามโครงการแก้ไขวิกฤตน้ำใน 5 กรณีที่โครงการแก้ไขวิกฤตน้ำบางโครงการอาจดำเนินการไม่ได้หรือไม่แล้วเสร็จ

7. การประเมินสถานการณ์น้ำภาคตะวันออกปี 2549 ในภาพรวมถึงแม้ว่าจะไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ แต่เมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่บางพื้นที่อาจประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ ดังนั้นจึงต้องมีการติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งประมาณการปริมาณความต้องการน้ำและปริมาณน้ำที่จะสามารถจัดหาได้ เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารจัดการน้ำให้เกิดเสถียรภาพและสมดุลในระยะยาว นอกจากนี้ ควรสนับสนุนและสร้างความเข้าใจให้โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ประหยัdnน้ำในช่วงฤดูแล้งด้วย เช่น การลดหรือระงับการผลิต (shut down) ซึ่งช่วยลดปริมาณความต้องการใช้น้ำได้มาก

8. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำในกลุ่มน้ำภาคตะวันออกในระยะยาว คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ร่วมกันจัดทำประมาณการความต้องการน้ำ (Demand) โดยแยกเป็นความต้องการน้ำแต่ละประเภท และศักยภาพน้ำต้นทุน (Supply) ที่จะพัฒนาได้ในกลุ่มน้ำภาคตะวันออก โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อการตัดสินใจเลือกภาวการณ์ที่เหมาะสม สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคตะวันออกและการจัดหาน้ำสนองความต้องการ ทั้งนี้ให้พิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน เพื่อใช้ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกในระยะยาว

(รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ครั้งที่ 1/2549 ตามเอกสารแนบ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดมอบหมายให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอดังกล่าวเพื่อรายงานผลการบริหารจัดการน้ำในกลุ่มน้ำภาคตะวันออกตามมติคณะรัฐมนตรีด้วยจะขอบคุณยิ่ง

ดิฉันขอ / รับจด คัดแจ้ง ก. ก. ก. /

รับ: จัง ก. ก.

นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ

รองนายกรัฐมนตรี

ร. ก. ก.

(นายสันติ บางอ้อ)

รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก

รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ครั้งที่ 1/2549

วันศุกร์ที่ 20 มกราคม 2549 เวลา 14.00-15.30 น.

ณ ห้องประชุม 301 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

(คณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ได้รับรองรายงานการประชุม เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2549)

กรรมการฯ ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ
รองนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
2. นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
3. นายบัณฑิต สุภักค์วิช
รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
4. นายพิรพงษ์ สุวรรณมนตรี
รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ กรมชลประทาน
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
5. นายสันต์ เข็มประสิทธิ์
นายช่างใหญ่ กรมทรัพยากรน้ำ
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
6. พลตรีสุทัศน์ ฤทธิสมิต
หัวหน้าศูนย์ประสานงานพัฒนาเพื่อความมั่นคงกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
7. นายสมบัติ รุ่งเรือง
นักพัฒนาการท่องเที่ยว 8 ว สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
8. นายสันติ บางอ้อ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แทนเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
9. นายสันติ บางอ้อ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการฯ ผู้ลาประชุม

10. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้แทนจาก 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมชลประทาน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 29 คน (เอกสารแนบ)

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

วาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

รองนายกรัฐมนตรี (นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ) ประธานกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก กล่าวเปิดการประชุม และแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมวันนี้ เป็นการประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออกหลังจากที่ได้รับการแต่งตั้ง รวมทั้งแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า

1. การแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล เนื่องจากได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนของนักลงทุน ควรมีการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงาน ตลอดจนการพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยต่อเนื่อง
2. การเก็บค่าน้ำควรกำหนดราคาเป็น 2 ส่วน คือ ราคาค่าน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และราคาค่าน้ำเพื่อการธุรกิจ ทั้งนี้ราคาค่าน้ำจะต้องสะท้อนต้นทุนอย่างแท้จริงและเหมาะสม โดยพิจารณาจากความต้องการน้ำ และการจัดหาต้นทุน นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลการเก็บค่าน้ำของบริษัท อีสท์ วอเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ให้บริการจัดจำหน่ายน้ำรายเดียวให้แก่ผู้ใช้น้ำในภาคตะวันออก

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อทราบ : การบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำภาคตะวันออกและมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2548

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก (นายสันติ บางอ้อ) ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ตามที่ได้เกิดวิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกในปี 2548 บริเวณจังหวัดชลบุรีและระยอง ซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการผลิตผลไม้ที่สำคัญของประเทศนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2548 มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) รับผิดชอบแก้ไขปัญหาภัยแล้งและการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้ประสานการจัดทำแผนการบริหารจัดการและแก้ไขวิกฤตน้ำในภาคตะวันออก

สศช. ได้ร่วมกับสำนักงบประมาณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ ข้างต้น เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2548 ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ระยะเร่งด่วน ต้องดำเนินการเพิ่มปริมาณน้ำให้แก่พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกจากแหล่งน้ำต้นทุนที่มีอยู่

ระยะสั้นและปานกลาง ให้มีการลงทุนพัฒนาแหล่งน้ำและการกระจายน้ำของกลุ่มน้ำภาคตะวันออก และขอความเห็นชอบกรอบวงเงินเพื่อการบริหารจัดการลุ่มน้ำในภาคตะวันออก 4 ลุ่มน้ำ วงเงิน 48,802.03 ล้านบาท โดยเป็นงบประมาณผูกพัน ปี 2548-2551 และอนุมัติงบประมาณเพื่อการลงทุนโครงการ/งานเร่งด่วน 13 โครงการ วงเงิน 2,708.60 ล้านบาท เพื่อใช้ในการจัดหาเพิ่มเติมให้กับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกในระยะเวลาที่เหลือของปี 2548

คณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2548 มีมติเห็นชอบกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำภาคตะวันออก 4 ลุ่มน้ำตามที่ สศช. เสนอ และอนุมัติในหลักการงบประมาณเพื่อการลงทุนในโครงการเร่งด่วน จำนวน 13 โครงการ/งาน วงเงิน 2,708.60 ล้านบาท รวมทั้ง ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาอัตราค่าน้ำที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการที่รัฐได้ลงทุนในการจัดหาให้เพียงพอ ตลอดจนพิจารณาสร้างทางเลือกและความมั่นคงให้กับผู้ใช้น้ำในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และให้มีคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำภาคตะวันออก โดยให้รายงานผลความก้าวหน้าต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยทุก 3 เดือน

ต่อมานายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 374/2548 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2548 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม ผู้อำนวยการงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ และรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารโครงการลุ่มน้ำภาคตะวันออก มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ (1) กำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินการตามแผนงานการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะเร่งด่วน และระยะยาว (2) พิจารณารายละเอียดกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการบริหารจัดการน้ำ จัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ต้องดำเนินการ (3) พิจารณาปรับเปลี่ยนรายละเอียดของกิจกรรมการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะเร่งด่วนและระยะยาว (4) พิจารณาให้มีการปรับอัตราค่าน้ำเพิ่มขึ้นที่เหมาะสม และคุ้มค่ากับการที่รัฐได้ลงทุนในการจัดหาให้เพียงพอต่อภาคการผลิตและบริการในเชิงพาณิชย์ และ (5) พิจารณาสร้างทางเลือกและความมั่นคงให้กับผู้ใช้น้ำในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ทั้งนี้ให้คณะกรรมการฯ รายงานผลความก้าวหน้าของการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบต่อคณะรัฐมนตรี อย่างน้อยทุก 3 เดือน

มติที่ประชุม

รับทราบ

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระ 3.1 ผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำภาคตะวันออกปี 2548 และแนวทางการบริหารจัดการ

เลขานุการคณะกรรมการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในการแก้ไขวิกฤตการขาดแคลนน้ำในปี 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีการอนุมัติโครงการลงทุน จำนวน 28 โครงการ วงเงิน 7,620.50 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการเพิ่มน้ำต้นทุนและกระจายน้ำ 19 โครงการ วงเงิน 7,484.80 ล้านบาท และโครงการศึกษาเพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำ การสำรวจออกแบบ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการลุ่มน้ำ 9 โครงการ วงเงิน 135.70 ล้านบาท

โครงการที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จมีจำนวน 11 โครงการ วงเงิน 932.85 ล้านบาท เป็นโครงการเพิ่มต้นทุนน้ำ ผันน้ำและกระจายน้ำในช่วงวิกฤต จำนวน 8 โครงการ สามารถเพิ่มน้ำต้นทุนในช่วงวิกฤตได้ 51.4 ล้าน ลบ.ม. เป็นน้ำผิวดิน 26.4 ล้าน ลบ.ม. และน้ำบาดาล 25 ล้าน ลบ.ม. จาก 3 โครงการ คือ (1) การขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม จำนวน 415 บ่อ ได้ปริมาณน้ำ 206,198 ลบ.ม./วัน ดำเนินการโดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล วงเงิน 428 ล้านบาท (2) การวางท่อผันน้ำคลองทับมา-คลองน้ำหนู-นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดผันน้ำได้ 100,000 ลบ.ม./วัน ดำเนินการโดยจังหวัดระยอง ใช้บู่ผู้ว่า CEO จังหวัดระยอง วงเงิน 70 ล้านบาท และ (3) การวางท่อผันน้ำแม่น้ำระยองเชื่อมต่อบริเวณท่อดอกกราย-มาบตาพุดที่มาบตาพุดเทศบาลมาบตาพุดผันน้ำได้ 120,000 ลบ.ม./วัน ดำเนินการโดยบริษัท อีสท์ วอเตอร์ จำกัด วงเงิน 350 ล้านบาท

สำหรับโครงการที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จมี 17 โครงการ ส่วนหนึ่งเกิดจากความล่าช้าในการดำเนินงาน และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการคัดค้านของประชาชนในพื้นที่ ที่สำคัญมี 3 โครงการ คือ

(1) โครงการยกระดับแม่น้ำระยองเพื่อผันน้ำไปนิคมมาบตาพุด วงเงิน 490.60 ล้านบาท ซึ่งในองค์ประกอบของโครงการมีการสร้างทำนบกั้นลำน้ำระยอง เพื่อยกระดับน้ำเป็นการชั่วคราวเพื่อสูบน้ำในช่วงวิกฤต ได้ถูกราษฎรคัดค้าน เนื่องจากเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศปากแม่น้ำ กรมชลประทานจึงจำเป็นต้องรื้อทิ้ง อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบโครงการในส่วนการขุดลอกลำน้ำระยอง ระยะทาง 35 กม. ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ คาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2549 ซึ่งเมื่อโครงการแล้วเสร็จ อาจประสบปัญหาการต่อต้านจากราษฎรในการสูบน้ำได้อีกเช่นกัน

(2) โครงการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา (โครงการพระองค์ไชยานุชิต) เพื่อระบบประปาและอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา วงเงิน 39 ล้านบาท เป็นการผันน้ำจากคลองนครเนื่องเขต ซึ่งอยู่นอกลุ่มน้ำภาคตะวันออก ยังไม่มีความชัดเจนว่า จะมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ เนื่องจากทั้งสองพื้นที่มีปริมาณน้ำและความต้องการน้ำมากในช่วงเวลาเดียวกัน

(3) โครงการวางท่อเชื่อมอ่างเก็บน้ำประแสร์-อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ วงเงิน 1,692 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างการประชุมชี้แจงต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำประแสร์ ซึ่งอาจได้รับการคัดค้านจากราษฎรเช่นกัน เนื่องจากราษฎรเห็นว่า อ่างเก็บน้ำประแสร์สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรม ซึ่งยังไม่มี การก่อสร้างระบบส่งน้ำสำหรับการชลประทาน แต่กลับมีการสร้างท่อส่งน้ำเพื่ออุตสาหกรรม

เลขานุการคณะกรรมการฯ ได้นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา ดังนี้

1. โครงการบริหารจัดการน้ำเพื่อแก่วิกฤตน้ำภาคตะวันออก ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว สามารถช่วยแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำในปี 2548 ให้ผ่านพ้นไปได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคง รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดการขาดแคลนน้ำในระยะปานกลาง เห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดดำเนินโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการกักเก็บน้ำของอ่างเก็บน้ำเดิมที่มีอยู่และของลำน้ำธรรมชาติ ให้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2. โครงการผันน้ำและกระจายน้ำ เพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของปริมาณน้ำต้นทุน ที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ คือ

(1) โครงการผันน้ำจากแม่น้ำระยอง และโครงการวางท่อเชื่อมอ่างเก็บน้ำประแสร์-อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ เห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย ทำความตกลงกับราษฎรในพื้นที่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปริมาณและระยะเวลาที่จะผันน้ำ รวมทั้งผลประโยชน์ชดเชยที่จำเป็น รวมถึงการเร่งรัดระบบชลประทานของอ่างเก็บน้ำประแสร์เพื่อการเกษตร

(2) โครงการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา (พระองค์ไชยานุชิต) เนื่องจากเป็นการผันน้ำจากนอกลุ่มน้ำภาคตะวันออก เห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาทบทวนความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ หรือควรยกเลิกโครงการ

3. ภาครัฐได้ใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมากเพื่อลงทุนในการจัดหาให้แก่ภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยในช่วงวิกฤตการขาดแคลนน้ำและภัยแล้งในปี 2548 ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อลงทุนพัฒนาแหล่งน้ำเก็บ 8,000 ล้านบาท ดังนั้นควรมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาเพิ่มอัตราค่าน้ำจากอ่างเก็บน้ำต่างๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบในหลักการแล้ว เพื่อให้มีงบประมาณมาใช้ในการบำรุงรักษาแหล่งน้ำให้มีขีดความสามารถบริการน้ำได้อย่างเพียงพอต่อเนื่อง

4. การแก้ไขวิกฤตน้ำภาคตะวันออก กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้เร่งพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายแล้วเสร็จในเดือนสิงหาคม 2548 โดยทำการเจาะบ่อน้ำบาดาลพร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้า จำนวน 415 บ่อ ปริมาณการปริมาณน้ำที่จะได้ 206,560 ลบ.ม./วัน ปัจจุบันบ่อน้ำบาดาลที่สร้างเสร็จและมีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้แล้วในช่วงวิกฤต ยังอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงเห็นควรให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โอนภารกิจการบริหารจัดการบ่อน้ำบาดาลให้แก่หน่วยงานต่างๆ และภาคอุตสาหกรรมที่ใช้ประโยชน์ โดยในส่วนของบ่อน้ำบาดาลเพื่อการธุรกิจ ต้องมีการจ่ายค่าลงทุนในการเจาะบ่อน้ำบาดาลคืนให้แก่ภาครัฐ เนื่องจากจะเป็นทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินนั้นๆ และเป็นผู้ได้รับประโยชน์

ความเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุม

1. โครงการที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ

(1) โครงการยกระดับน้ำแม่ น้ำระยองเพื่อผันน้ำไปนิคมมาบตาพุด หน่วยทหารพัฒนา กระทรวงกลาโหม ได้ทำการขุดลอกแม่น้ำระยอง ยาว 35 กิโลเมตรเสร็จแล้ว ขณะนี้ กรมชลประทานอยู่ระหว่างการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ 3 แห่ง ซึ่งเป็นฝายยาว 1 แห่ง และประตูระบายน้ำ 2 แห่ง การดำเนินงานมีความล่าช้า เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ได้คัดค้านการก่อสร้าง ประตูระบายน้ำบริเวณปากแม่น้ำระยอง ซึ่งกรมชลประทานและผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง กำลังเร่งเจรจาทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ หากไม่ยินยอมอาจต้องพิจารณาขอยกเลิกการก่อสร้างประตูระบายน้ำที่ปากแม่น้ำระยอง ส่วนที่เหลืออีก 2 แห่ง ไม่มีปัญหาในการก่อสร้างและจะดำเนินการต่อไป เพื่อยกระดับและเพิ่มปริมาณน้ำในแม่น้ำระยอง

(2) โครงการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา (พระองค์ไชยานุชิต) ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้ผลงานร้อยละ 40 สมควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากเป็นการขยายลำน้ำและก่อสร้าง ประตูระบายน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้แก่พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และปริมาณน้ำส่วนหนึ่งจะส่งไปช่วย พื้นที่จังหวัดชลบุรีได้ด้วย นอกจากนี้ ยังช่วยลดปริมาณน้ำจากลุ่มน้ำระยองที่ต้องส่งให้พื้นที่จังหวัด ชลบุรี

(3) โครงการวางท่อเชื่อมอ่างเก็บน้ำประแสร์-อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานประมาณ 3-4 เดือน โดยได้ลงนามสัญญาจ้างผู้รับเหมาและเริ่มวางท่อ เมื่อ 16 มกราคม 2549 แต่ยังมีติดปัญหาเรื่องที่ดินการวางท่อในเขตตำบลชุมแสง ระยะทาง 7 กิโลเมตร ขณะนี้อยู่ระหว่างเจรจาทำความเข้าใจกับ อบต. ชุมแสง และราษฎรผู้คัดค้าน สำหรับการก่อสร้างระบบส่งน้ำชลประทานของอ่างเก็บน้ำประแสร์เพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร กรมชลประทานได้ปรับแผนงานให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นจากเดิมอีก 1 ปี

2. กรณีเพิ่มอัตราค่าน้ำจากอ่างเก็บน้ำต่างๆ นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งเรื่องขอแก้ไขพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง ปี 2485 ที่กำหนดอัตราค่าชลประทานสำหรับการใช้เพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่น ให้เรียกเก็บได้ไม่เกิน 50 สตางค์/ลบ.ม. เป็นอัตราลอยตัวตามภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งได้เสนอเรื่องนี้ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อพฤศจิกายน 2548 และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องดังกล่าวไปขอความเห็นจากกระทรวงมหาดไทย สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ความเห็นก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เมื่อทราบผลสรุปเป็นอย่างไรแล้วจะแจ้งให้คณะกรรมการฯ ทราบภายหลัง

3. การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคและอุตสาหกรรม จำนวน 415 บ่อ ที่ประมาณการว่าจะได้ปริมาณน้ำ 206,560 ลบ.ม./วัน นั้น อาจมีปัญหาในเรื่องปริมาณน้ำที่จะนำมาใช้ได้ และมีบ่อน้ำบาดาลที่ใช้การไม่ได้อยู่ด้วย จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบประสิทธิภาพของบ่อน้ำบาดาล และปริมาณน้ำที่ได้รับจริง

มติที่ประชุม

1. มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดดำเนินการโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการกักเก็บน้ำของอ่างเก็บน้ำเดิมที่มีอยู่ และของลำน้ำธรรมชาติให้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ส่วนในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการ/งานใดได้ ขอให้ประเมินผลกระทบต่อปริมาณน้ำต้นทุน นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป
2. สำหรับโครงการยกระดับน้ำแม่น้ำระยองเพื่อผันน้ำไปนิคมมาบตาพุด มอบหมายให้กรมชลประทาน ตรวจสอบปริมาณน้ำต้นทุนที่ได้รับเพิ่ม ในกรณีที่โครงการแล้วเสร็จสมบูรณ์ทั้งโครงการ และในกรณีที่สามารถก่อสร้างอาคารบังคับน้ำได้เพียง 2 แห่ง
3. มอบหมายให้กรมชลประทาน สำนักงบประมาณ ร่วมกับฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการฯ ตรวจสอบสัญญาที่ทำไว้กับ บริษัท อีสท์ วอเตอร์ จำกัด เนื่องจากเป็นสัญญาที่สร้างขึ้นสำหรับดำเนินการเร่งด่วน แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป ความเร่งด่วนลดลง จะมีผลต่อวงเงินลงทุนตามสัญญาอย่างไร
4. มอบหมายให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินการจัดทำรายละเอียดข้อมูลและแผนที่ของบ่อบาดาลที่ทำการขุดเจาะไว้แล้วทั้ง 415 บ่อ ว่าใช้งานจริงได้กี่บ่อ เพื่อวัตถุประสงค์การอุปโภคบริโภคหรือการอุตสาหกรรม มีน้ำมากน้อยอย่างไร และประมาณการน้ำที่จะได้ รวมทั้งการโอนบ่อบาดาลให้แก่หน่วยงานต่างๆ และภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณาต่อไป

วาระ 3.2 สถานการณ์น้ำภาคตะวันออกปี 2549 และแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว

เลขาธิการคณะกรรมการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในช่วงปลายปี 2548 ได้มีฝนตกและน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ ทำให้ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี 6 อ่างใหญ่ ได้แก่ หนองปลาไหล ดอกกราย คลองใหญ่ ประแสร์ บางพระ และหนองค้อ รวมกับอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 5 อ่าง คือ มาบประชัน ห้วยสะพาน หนองกลางดง ห้วยขุนจิต และชากนอก ในต้นปี 2549 ณ วันที่ 11 มกราคม 2549 มีปริมาณเท่ากับ 245 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมดเปรียบเทียบกับร้อยละ 25 ของปี 2548 เป็นปริมาณน้ำที่นำไปใช้ได้จำนวน 214 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 87 ของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำทั้งหมด

ส่วนความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค บริการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและระยอง ปัจจุบันมีรวมกันประมาณ 800,000 ลบ.ม./วัน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.1 ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นเป็น 1 ล้าน ลบ.ม./วัน ในอีก 5 ปีข้างหน้า

สำหรับการคาดการณ์สถานการณ์น้ำในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี ในปี 2549 ได้ประมาณการจากน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากน้ำฝนที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำต่างๆ ในระหว่างปี รวมกับน้ำต้นทุนที่ได้เพิ่มเติมตามโครงการแก้ไขวิกฤตน้ำ โดยพิจารณาเป็น 5 กรณีที่โครงการแก้ไขวิกฤตน้ำบางโครงการอาจดำเนินการไม่ได้ ปรากฏว่า จะมีปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มระหว่างปีประมาณ 375-478 ล้าน ลบ.ม. เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการใช้น้ำในระดับ 335.5 ล้าน ลบ.ม./ปี แล้ว ในปี 2549

จะไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ นอกจากนี้ ในปี 2549 จะยังมีปริมาณน้ำต้นทุนเหลือในอ่างเก็บน้ำต่างๆ รวมกันเป็นปริมาณอย่างน้อย 247 ล้าน ลบ.ม. อย่างไรก็ตาม เพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของน้ำให้เพียงพอกับความต้องการอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและดำเนินการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำในระยะยาวอย่างเป็นระบบ

เลขานุการคณะกรรมการฯ ได้นำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา ดังนี้

1. ลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่สำคัญ และแหล่งผลิตผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การจัดหาน้ำสนองความต้องการมีข้อจำกัดในด้านน้ำต้นทุน จึงเกิดการขาดแคลนน้ำขึ้นในฤดูแล้งและในบางพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอุทกภัย การสูญเสียพื้นที่ป่าต้นน้ำ และการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดิน จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลน น้ำท่วม และคุณภาพน้ำ โดยเห็นควรให้มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 4 ลุ่มน้ำ คือ บางปะกง ปราจีนบุรี ชัยภูมิและลุ่มน้ำชี และตอนล่างที่ครอบคลุมในเรื่องความต้องการใช้น้ำของภาคเศรษฐกิจและประชาชน การจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ต้นน้ำ ลำธารและแหล่งน้ำ การใช้และจัดสรรทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหาอุทกภัยและคุณภาพน้ำ รวมทั้งการแบ่งปันและจัดสรรน้ำในกรณีวิกฤต เพื่อป้องกันและบริหารความเสี่ยงของความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. พิจารณาเลือกยุทธศาสตร์การใช้ทุนทรัพยากรธรรมชาติจาก 2 ทางเลือก เพื่อการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทางเลือกที่ 1 : บริหารจัดการโดยต้องตอบสนองความต้องการน้ำใช้น้ำทุกภาคส่วน ซึ่งหมายความว่า ต้องจัดหาน้ำให้ได้โดยไม่มีข้อจำกัด แนวทางการบริหารจัดการคือ การพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การผันน้ำภายในลุ่มน้ำ และระหว่างลุ่มน้ำภายในประเทศ รวมทั้งการผันน้ำจากประเทศเพื่อนบ้าน

ทางเลือกที่ 2 : บริหารจัดการโดยยอมรับศักยภาพและข้อจำกัดในปริมาณน้ำต้นทุนของลุ่มน้ำ ในกรณีนี้ จำเป็นต้องมีการกำหนดขอบเขตและการขยายตัวของภาคการผลิต ตลอดจนการบริหารจัดการความต้องการในระดับที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำที่มีอยู่ในลุ่มน้ำ

ความเห็นและข้อสังเกตของที่ประชุม

1. สถานการณ์น้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2549 ในภาพรวมแล้วจะไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ แต่เมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่บางพื้นที่แล้วอาจประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ ดังนั้นจึงต้องมีการติดตามสถานการณ์น้ำและคาดการณ์สถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง

2. การสนับสนุนและสร้างความเข้าใจให้โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ประหยัดน้ำในช่วงฤดูแล้งด้วย เช่น การเลื่อนกำหนดของการหยุดการผลิต เพื่อซ่อมบำรุงประจำปี (maintenance shutdown) ของโรงงานอุตสาหกรรมให้มาอยู่ในช่วงฤดูแล้งให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้สถานการณ์ของน้ำต้นทุนในฤดูแล้งมีความมั่นคงมากขึ้น

3. การเลือกยุทธศาสตร์การใช้ทุนทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำภาคตะวันออกนั้น ควรขึ้นอยู่กับความชัดเจนและความเหมาะสมในด้านความสมดุลระหว่างการจัดหาทำให้เพียงพอสนองความต้องการกับศักยภาพและข้อจำกัดของน้ำต้นทุน ซึ่งจำเป็นต้องมีการประมาณการปริมาณความต้องการน้ำและปริมาณน้ำที่จะสามารถจัดหาได้ก่อน

มติที่ประชุม

มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ร่วมกันจัดทำประมาณการความต้องการน้ำ (Demand) โดยแยกเป็นความต้องการน้ำแต่ละประเภท ในแต่ละพื้นที่ และศักยภาพน้ำต้นทุน (Supply) ที่จะพัฒนาได้ในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อการตัดสินใจเลือกภาวการณ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคตะวันออกและการจัดหาแหล่งความต้องการ โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน เสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา เพื่อใช้ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกในระยะยาว

เลิกประชุมเวลา 15.30 น.

(นางสาวพจนา เอื้องไพบูลย์)
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายสันติ บางอ้อ)
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

**รายนามผู้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการสูบน้ำภาคตะวันออก ครั้งที่ 1/2549
ในวันศุกร์ที่ 20 มกราคม 2549 เวลา 14.00 น ห้องประชุม 301 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล**

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

1. นายธีระยุทธ วานิชชัง รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. นายกมลพร หัสรังค์ ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

3. นายชัยนรินทร์ พันธุ์ปัญญาภรณ์ ผู้ช่วยอธิบดีกรมชลประทาน (ภาคกลางและภาคตะวันออก)
 4. นายเลิศชัย ศรีอนันต์ ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการน้ำ
 5. นายเนตร อัจฉริยะพิทักษ์ หัวหน้าโครงการชลประทานจังหวัดระยอง
 6. นายชิตชนก สมประเสริฐ หัวหน้าโครงการชลประทานจังหวัดฉะเชิงเทรา
 7. นายอุดม อุทัยวัฒนา ผู้อำนวยการส่วนจัดสรรน้ำ
 8. นายพูลสวัสดิ์ แก้ววิมุติ หัวหน้าฝ่ายผลประโยชน์และเงินกองทุน
 9. นายจักรพันธ์ ช้อยศิริ วิศวกรโยธา 7 วช
 10. นายธาท สุทธิกาญจน์ วิศวกรโยธา 7 วช
 11. นายณัฐวุฒิ สีนองงษ์ นายช่างชลประทาน 8
 12. นายวันชาติ ราชวงศ์ วิศวกร 5
 13. นายธนวัฒน์ ยาชารย์ วิศวกร 5

สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม

14. นาวาเอกหญิงจันทร์ เทพลีธา รองผู้อำนวยการกองพัฒนาประเทศ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

15. นายสุรพล ธรรมสาร ผู้อำนวยการสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล
 16. นายรังสรรค์ วงษ์ประยูร ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

กรมทรัพยากรน้ำ

17. นายสุรพล ปัตตานี ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ
 18. นายไพฑูรย์ จิตรพรหม ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ
 19. นายสัญญา บุญกล่อม ผู้อำนวยการส่วนประสานและบริหารจัดการลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก

สำนักงบประมาณ

20. นายเพิ่มศักดิ์ สัจจะเวทะ ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4
 21. นางดวงตา ดันโซ ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3
 22. นายบุญส่ง สิลารูปนสกุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ 7 ว

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

23. นางสาวพจนา เอื้องไพบูลย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
 24. นายวีระ ศรีธรรมาพันธ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8
 25. นางสาวเบญจมาศ จันทร์เอี่ยม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7
 26. นางสาววิมลมาส ประสงค์ทรัพย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
 27. นางสาวสุวรรณี อรุณโชคชัย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
 28. นายชวนนท์ อินทรโกมาลย์สุต เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5
 29. นางสาวชนกมน รุยาพร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5